

Oda (in metru antic) - comentariu

Poezia "Oda (in metru antic)", scrisa de unul din marii clasici al literaturii romane, Mihai Eminescu, a aparut in editia princeps realizata de Titu Maiorescu in decembrie 1883, dupa ce a parcurs un proces complex de elaborare de aproximativ noua ani poezia isi modifica atat tema, cat si tonalitatea lirica, cunoscand o succesiune de variante, prima fiind dedicata lui Napoleon, erou al istoriei. Titlul "Oda (in metru antic)" indica specia genului liric in care sunt exprimate sentimente de admiratie pentru o persoana, idee, eveniment, adica oda, care insa se poate atribui doar primelor variante ale poeziei. Desi la baza a existat intentia de a crea o asemenea specie literara, poezia nu este o oda, ci, datorita exprimarii unui sentiment de tristete, melancolie, datorita tonalitatii grave, se poate afirma ca poezia este o elegie. Exista, deci o antiteza intre sensul titlului si sentimentele ilustrate in versurile poeziei, iar metrul antic se refera tocmai la tehnica folosita in scrierea poeziei.

"Oda (in metru antic)" este o poezie filosofica pe tema iubirii, un discurs liric reflexiv orientat spre sine, lirismul subiectiv fiind evidentiat prin prezenta marcilor eului liric care denota faptul ca se vorbeste despre o experienta personala, verbale si pronominale de persoana I: "credea", "ochii mei", "focul meu", "pe mine / Mie reda-ma". Poezia este clasica prin normele stilistice clare utilizate, dar si prin echilibrul compozitional, putand fi impartite in trei parti, etapele evolutiei fiind sugerate si prin schimbarea timpului verbal. Prima strofa este corespunzatoare etapei anterioare sentimentului iubirii, deci trecutului, sugerat prin folosirea modului indicativ imperfect ("credea", "naltam"). Poemul are un incipit brusc, fiind mai degraba concluzia unei meditatie, care surprinde prin alaturarea celor doua verbe "sa-nvat" si "a muri", care duc initial la ideea de moartea fizica, dar in cadrul poeziei primesc o alta semnificatie. Eul nu credea ca va cunoaste sentimentul iubirii, cu suferinta pe care o presupune, ca va renunta la idealul si principiul sau de viata, guvernate de ratiune si singuratate.

Trecutul este surprins prin sintagma "nepasare trista" si este caracterizat prin liniste, libertate ("pururi tanar", "singuratate"), asadar o stare de ataraxie in care sufletul e in deplina armonie, cel putin aparenta. Eul este supus unor dorinte contradictorii, date pe de o parte de aspiratia poetului de a fi senin si de a ramane "pururi tanar" care tine de partea rationala, de gandire si urmarea unui principiu de viata, al singuratatii, din ratiuni de cunoastere; pe de alta parte nepasarea este "trista", denota deci o implicare prin dorinta irationala de a se implini in plan afectiv, propriu uman, fapt ce ar semnifica insa pierderea independentei si singuratatii, considerate propice cunoasterii care reprezinta un ideal pentru eul liric: "Ochii mei naltam visatori la steaua / Singuratatii".

Urmatoarea etapa (strofele 2-4) este corespunzatoare cunoasterii sentimentului iubirii si exprima "suferinta, dureros de dulce" a eului poetic provocata de aparitia surprinzatoare a iubirii sugerata de folosirea modului indicativ prezent simplu, "deodata tu rasarisi". In iubire se combina dulceata si durerea, evidentiate in text prin utilizarea unei sintagme oximoronice, prin alaturarea a doi termeni aparent incompatibili. Iubirea este echivalata mortii "Pana-n fund baii voluptatea mortii / Neinduratoare" deoarece semnifica sfarsitul unei etape din viata in care eul s-a dedicat cunoasterii rationale, geniul insingurat, refugiat in lumea ideilor avand totusi sentimentul neimplinirii in plan

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

uman, adica erotic. Sper deosebire de "Luceafarul" in care instaurarea sentimentului iubirii se face intr-o etapa lenta, fiind deci o dragoste procesuala si pentru care Luceafarul are dorinta rationala de cunoastere a iubirii, pentru care este dispus sa sacrifice propria nemurire, in "Oda (in metru antic)" aparitia iubirii surprinde si demonteaza principiul de viata ales, tocmai din cauza ca eul nu este pregatit pentru aceasta experienta si nu este o dorinta din cunoastere.

Iubirea inseamna, asadar moartea libertatii din trecut si presupune o dependenta sufleteasca care aduce, pe langa fericirea traiirii sentimentului, si suferinta a carei proportii este sugerata in strofa a treia, cand sentimentul s-a instaurat, fapt indicat de utilizarea modului indicativ prezent: "ard", "nu pot". Poetul face trimitere la personajele mitice, Hercule si Nessus, care si-au gasit tragicul sfarsit tocmai din dragoste. Nessus, unul din centauri, fiul lui Ixion, se indragosteste de Deianira, sotia lui Hercule, fapt pentru care Hercule il raneste mortal cu una dintre sagetile sale otravitoare. Inainte de a muri Nessus ii daruieste Deianirei un filtru miraculos, care ar trebui sa i-l aduca inapoi pe Hercule, atunci cand el va dori sa o paraseasca pentru o alta femeie. Imbracand vesmantul de la Deianira, haina i se lipeste lui Hercule de corp si ia foc, iar eroul isi inalta singur un rug si se pregateste sa moara. Ambii sufera din dragoste, Nessus fiind expresia dorintei ardente, dar neimplinite. La fel ca si cele doua personaje mitice, eul este mistuit de patima erotica care o percepe ca un chin, focul ce il simte neputand fi stins cu "cu toate apele marii", vers ce indica tocmai intensitatea acestui sentiment.

Strofa a patra indica suferinta cauzata de pierderea starii de liniste anterioara. Prabusirea idealului sau de viata si suferinta traiirii sentimentului iubiri ("De-al meu propriu vis, mistuit ma vaiet / Pe-al meu propriu rug, ma topesc in flacari") sugereaza antiteza intre conditia omului de geniu, guvernat de ratiune, si existenta omului obisnuit care actioneaza la nivelul materiei. Eul se simte detasat de propria persoana prin dragoste, poetul evidentiind conditia duala a fiintei umane, paradoxul omului, care aspira la iubire in singuratate, iar in iubire cauta reintoarcerea la liberate si independenta, la singuratate. Eul spera la o reintoarcere la starea de ataraxie din etapa anterioara experimentarii sentimentului de iubire, strofa a patra incheindu-se cu intrebarea retorica: "pot sa mai renviu luminos din el ca / Pasare Phoenix", trimitere la pasarea fabuloasa despre care egiptenii credeau ca s-a aruncat in foc pentru a renaste din propria cenusa. Pasarea Phoenix reprezinta un simbol, al sperantei recastigarii unei vieti purificate.

Ultima strofa sugereaza dorinta de eliberare de starea de fapt prezenta prin folosire imperativului "piara-mi", eul rugandu-se la o purificare si o intoarcere in prima etapa, a "nepasarii triste" si de recapatare a propriei identitati, de care se simte instrainat prin dragoste "Piara-mi ochii turburatori din cale". Eul isi doreste o revenire la libertatea pe care o avea, sperand la regasirea eului: "Ca sa pot muri linistit, pe mine / Mie reda-ma", omul de geniu respingand sentimentul iubirii.

Poezia, formata din cinci strofe, este scrisa in metru antic care se caracterizeaza prin versuri lipsite de rima, bazate pe alternanta ritmica a silabelor lungi cu cele scurte, si are o tonalitate solemna. "Oda (in metru antic)" este, deci clasica, prin normele stilistice clare: strofa safica, strofa alcatuita din trei versuri de 11 silabe si un vers adonic de 5 silabe, format dintr-un dactil si un troheu.

Eminescu alege un model riguros pentru exprimarea sentimentelor, metrul antic fiind o concretizare a frumosului de tip clasic, considerat un simbol al perfectiunii.

"Oda (in metru antic)" este, asadar, o poezie filosofica pe tema iubirii si sintetizeaza marile probleme ale existentei umane: cunoasterea, dragostea, moartea, intr-un cadru riguros, avand ca sursa de inspiratie antichitatea greco-latina.